

TÜRKİYE'DEKİ GÖÇMENLERİN AŞILANMA DURUMU: III. ANKET SONUÇLARI

TOPLUM TEMELLİ GÖÇ PROGRAMLARI

SAĞLIK VE PSİKOSOSYAL DESTEK PROGRAMI

TÜRKİYE, KASIM 2021

TÜRKİYE'DEKİ GÖÇMENLERİN AŞILANMA DURUMU: III. ANKET SONUÇLARI

Hazırlayanlar

Türk Kızılay Toplum Merkezi Personeli

Toplum Merkezi Gönüllüleri

Mine Akdoğan (Türk Kızılay)

Cansın Türkili (Türk Kızılay)

Hatice Betül Yücekaya (Türk Kızılay)

Fatma Nur Bakkalbaşı (IFRC)

Onurcan Ceyhan (IFRC)

Pelin Koc (IFRC)

Grafik Tasarım

Onurcan Ceyhan (IFRC)

Tüm fotoğraflar Türk Kızılay'a aittir.

İÇİNDEKİLER

Tablo Listesi	4
Harita Listesi	4
Kısaltmalar	5
Giriş	7
Türkiye'de COVID-19 Aşılama Durumu	7
Amaç ve Hedefler.....	7
Yöntem	8
Bulgular	9
Demografik Bilgiler	9
Aşılama Durumu ve Aşı Olma Süreci.....	11
Randevu Süreçleri	14
Aşı Olma Konusunda Yaklaşımlar.....	15
Aşığı Başkalarına Önerme Durumu.....	17
Sonuç	18

Tablo Listesi

Tablo 1 Katılımcıların Cinsiyet-Yaş Dağılımları.....	9
Tablo 2 Katılımcıların Koruma Statülerine ve Uyruklarına Göre Dağılımları.....	9
Tablo 3 Katılımcıların Engel Durumu ve Detayı.....	9
Tablo 4 Katılımcıların Engel Durumu ve Detayı.....	10
Tablo 5 Katılımcıların Aşı Olma Durumu.....	11
Tablo 6 COVID-19 Aşı Dozuna Dair Sıklık Ve Yüzdelikler.....	12
Tablo 7 İkinci Dozu Olmama Nedenleri.....	12
Tablo 8 Aşı Olunan Yerler.....	12
Tablo 9 Aşı Hizmetine Ulaşmada Yaşanan Zorluklar.....	13
Tablo 10 Aşı Randevunun Alındığı Kanal.....	14
Tablo 11 Aşı Randevunun Alındığı Kanal.....	14
Tablo 12 Aşı Olmama Nedenleri.....	15
Tablo 13 Aşı Olmama Nedenleri.....	15
Tablo 14 Aşı Olma Konusunda Kararsız Olma Nedenleri.....	16
Tablo 15 Aşı Olmayı İstememe Nedenleri.....	16
Tablo 16 Aşığı Çevredekilere Önerme Durumu.....	17

Harita Listesi

Harita 1: Türk Kızılay Toplum Merkezi'nin Bulunduğu İller	7
---	---

KISALTMALAR

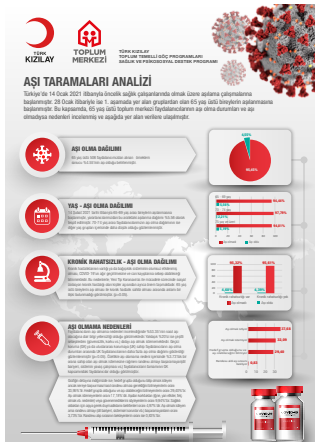
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü
HES	Hayat Eve Siğar
IFRC	Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu
KOAH	Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı
MHRS	Merkezi Hekim Randevu Sistemi
TTGP	Toplum Temelli Göç Programları

Türkiye’de COVID-19 Aşılama Durumu

COVID-19 pandemisi hem bir halk sağlığı krizi hem de dünyanın dört bir yanındaki insanların yaşamlarını, sağlıklarını ve geçim kaynaklarını etkileyen bir insani krizdir. Ek olarak, COVID-19'un, yerinden edilme ve çatışmalardan halihazırda etkilenen savunmasız insanları üzerindeki potansiyel etkisi, onu zamanımızın en acil tehdidi haline getirmektedir. Türkiye’de ilk vakanın bildirildiği 11 Mart 2020’den başlayarak, Türkiye Hükümeti bir dizi sınırlama önlemi uygulamaya koymuştur. Türkiye, 1 Mart 2021 tarihinden itibaren ise koronavirüs kısıtlamalarından kademeli olarak normalleşmeye başlamıştır. İller, 100.000 kişi başına düşen pozitif vaka sayısına göre farklı risk seviyeleri (düşük, orta, yüksek ve aşırı yüksek) altında gruplandırılmış; yüz yüze eğitimin başlaması ile restoran ve kafelerin açılması dahil olacak şekilde sokağa çıkma kısıtlamaları kaldırılmıştır. Hükümet, 29 Nisan ile 17 Mayıs 2021 tarihleri arasında ülke çapında uygulanan karantina uygulaması sonrasında günlük koronavirüs vakalarının azalmaya başlamasının ardından kısıtlamaları gevşetmeye karar vermiştir. Ayrıca hızlı aşılama süreci de yetkilileri normalleşme yolunda daha fazla adım atmaya teşvik etmiştir. Buna bağlı olarak 27 Haziran 2021’de Türkiye Hükümeti sokağa çıkma yasaklarının ve şehirlerarası seyahat kısıtlamalarının sona erdiğini duyurmuştur. Koronavirüs tedbirleri kapsamında faaliyetlerine ara veren tüm iş yerleri yeniden açılmıştır. Kafe ve restoranlar, açık ve kapalı alanlarda misafir sayısı sınırlaması olmaksızın insanlara hizmet vermeye başlamıştır. Konaklama tesislerindeki kısıtlamalar ve önlemler hijyen, maske ve sosyal mesafe kurallarına uyulması koşuluyla sona ermiştir. Temmuz, Ağustos ve Eylül 2021 boyunca, hijyen, maske ve sosyal mesafe kurallarına uyulmasına devam edilmiş, COVID-19 ile ilgili herhangi bir kısıtlama ve sokağa çıkma yasağı uygulanmamıştır. Türkiye genelinde okullar 6 Eylül 2021 tarihinden itibaren COVID-19 önlemleri ile haftada beş gün yüz yüze eğitime yeniden başlamıştır.

Ağustos 2021’den bu yana, Türkiye’deki COVID-19 vakaları bir kez daha yükselmeye başlamış, ve ülke günde 20.000’den fazla vaka bildirmiştir. Türkiye, Ocak 2021’in ortalarında toplu aşılama kampanyasına başlamasından bu yana 30 Eylül 2021 itibarıyla 109 milyonun üzerinde doz uygulamıştır. Sağlık Bakanlığı’na göre 53 milyondan fazla kişi ilk dozlarını yaptırmışken 44 milyondan fazla kişi tam aşı olmuştur¹. 10 milyondan fazla insan ise üçüncü dozunu yaptırmıştır. COVID-19 salgını, yurt içi gıda fiyatlarındaki artış, düşük gelirler ve artan işsizlik oranları nedeniyle güvenlik açıklarını ve temel ihtiyaçlara erişimin önündeki engelleri artırmıştır. İnsani yardım ve kalkınma ortakları, en kötü etkilenen hanelere ve bireylere desteklerini sürdürmeye devam etmek için hizmet sunum yöntemlerinin uyarlanmasıyla yanıt vermiştir.

TTGP Sağlık ve Psikososyal Destek Programı tarafından gerçekleştirilen bu çalışma, 65 yaş ve üstü göçmenlerin aşı durumlarını öğrenmek; Türkiye’deki aşılama süreci hakkındaki bilgilerini değerlendirmek; ve COVID-19 aşılarına erişimde karşılaştıkları zorlukları belirlemek amacıyla Şubat 2021 tarihinde gerçekleştirilen Aşı Taramaları Analizi ve Mart 2021’de gerçekleştirilen Türkiye’deki Göçmen Nüfusun Aşılama Durumu adlı çalışmaların devamı niteliğindedir. Bu üçüncü çalışma aynı zamanda, durumun zaman içinde nasıl değiştiğine veya iyileştiğine dair bir anlayış sağlamak için, ikinci aşılama raporu verileriyle temel sonuçların bir karşılaştırmasını paylaşacaktır. Çalışmalar süresince elde edilen deneyim doğrultusunda ve Sağlık Bakanlığı’nın aşı Uygulama Stratejisi kapsamında aşı uygulanacak grup sıralaması göz önüne alınarak her bir çalışmanın tasarımı güncellenmiş ve örneklemelerde farklılaşmalara gidilmiştir.

Aşı Taramaları Analizi,
Şubat 2021

Türkiye’deki Göçmen
Nüfusun Aşılama
Durumu, Mart 2021

1 <https://covid19asi.saglik.gov.tr/>

Amaç ve Hedefler

Bu çalışmanın amacı Türk Kızılay Toplum Merkezleri'nden faydalanan göçmenlerin Covid-19 aşısına olan yaklaşımlarını, aşılanma oranlarını ve Covid-19 aşısına erişim durumlarını tespit etmektir. Bu doğrultuda araştırma ile aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

a. Aşıya ulaşılması ya da ulaşmak üzere olması durumunda:

Aşıya erişim düzeyleri ve doz sayısı nedir?

Aşıya erişimde hangi kanallar kullanılmaktadır?

Aşılama hangi sağlık birimlerinde uygulanmıştır?

Aşıya erişimde herhangi bir zorluk yaşanmış mıdır?

Covid-19 aşısını çevrelerindeki kişilere önerme durumları nedir?

b. Aşıya ulaşılmaması durumunda:

Aşı olmama sebepleri nelerdir?

Aşı olma konusunda istekli midirler?

YÖNTEM

Çalışmanın yöntemi anket çalışmasıdır. Çalışmanın örneklemini 15 ilde yer alan 16 Türk Kızılay Toplum Merkezinin birinden veya birkaçından hizmet almış veya almakta olan göçmen bireylerden oluşmaktadır. Ankete katılacak olan çalışma grubu seçkisiz atama yöntemi ile belirlenmiştir. Minimum örneklem büyüklüğü %5 hata payı ile istatistiksel olarak 448 şeklinde hesaplanmıştır. Yararlanıcıların cevap vermeme olasılıkları göz önüne alınarak % 50 oranından fazla (672) yararlanıcı seçkisiz atama yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırma sorularına toplamda 624 kişi cevap vermiştir. Türkiye'deki göçmenlerin aşılama durumunu ölçen bu 3. anket çalışmasına 16 farklı Toplum Merkezi'nden daha önce hizmet almış veya almaya devam eden 624 göçmen katılım sağlamıştır. Aşağıdaki tabloda illere göre katılım oranları yer almaktadır.

Şehir	Frekans	Yüzde	Şehir	Frekans	Yüzde
İstanbul- Av	82	13.1%	Gaziantep	30	4.8%
İzmir	81	13.0%	Kocaeli	29	4.6%
Hatay	54	8.7%	Konya	28	4.5%
Bursa	50	8.0%	Kayseri	28	4.5%
İstanbul-And	38	6.1%	Ankara	28	4.5%
Mersin	36	5.8%	Adana	28	4.5%
Şanlıurfa	32	5.1%	Kilis	26	4.2%
K.Maraş	30	4.8%	Mardin	4	3.2%

* Yapılan araştırmada 4 kişi diğer şehirleri tercih etmiştir. Bunlar; Denizli, Düzce ve Sivastır.

** İst-Av, İstanbul Avrupa yakası, İst-And, İstanbul Anadolu yakasında bulunan toplum merkezlerini ifade etmektedir.

Feragatname: Kullanılan haritalar, IFRC veya Türk Kızılay tarafından bir bölgenin veya yetkililerinin yasal statüsüne ilişkin herhangi bir görüşün ifadesi anlamına gelmez.

Harita 1 Türkiye: Türk Kızılay Toplum Merkezi'nin aktif olduğu iller

BULGULAR

Demografik Bilgiler

Raporun bu bölümünde ankete katılan kişilerin demografik dağılımlarına yer verilmiştir.

Katılımcıların cinsiyete göre dağılımı Tablo 1'de sunulmuştur. Katılımcıların %51.0'ı kadın ve %49.0'ı erkek bireylerden oluşmaktadır. Veriler sayısal olarak cinsiyet açısından incelendiğinde kadın (318) ve erkek (306) katılımcı sayısının hemen hemen eşit olduğu görülmektedir.

Katılımcıların büyük çoğunluğu 18-34 (272, %43.6) yaş aralığındadır. %38.5'si (240) 35-49 yaş aralığında iken; %13.94'ü (87) ise 50-64 yaş aralığındadır. Katılımcıların %2.1'i (13) 65-79 yaş aralığında olduğunu belirtirken, 12-17 yaş aralığındaki anket katılımcıları %1.8 (11) oranındadır. Anket esnasında bir kişi yaşı sorulduğunda cevap vermeyi reddetmiştir.

Cinsiyet

Kadın	■	318 (51.0%)
Erkek	■	306 (49.0%)

Tablo 1 Katılımcıların Cinsiyet-Yaş Dağılımları

Yaş

12-17	■	11 (1.8%)
18-34	■	272 (43.6%)
35-49	■	240 (38.5%)
50-64	■	87 (13.9%)
65-79	■	13 (2.1%)
Cevap vermek istemiyor	■	1 (0.2%)

Anket katılımcıları büyük oranda (590,%94.6) Geçici Koruma² kapsamındaki bireylerden oluşmaktadır. Geriye kalan katılımcıların %1.6'sı (10) Uluslararası Koruma Statüsü'ne³ %1.0'ı (6) İnsani İkamet⁴ iznine sahiptir. 6(%1.0) katılımcının ise kimlik belgesi bulunmamaktadır. Katılımcıların uyruk dağılımları şu şekildedir: %95.8 (598) Suriye, %1.9 (12) Irak, %0.6 (3) Afganistan, %0.2 (1) İran. ı "Diğer" seçeneği altında kaydedilen 10 katılımcı Filistin, Fas ve çifte vatandaşlığa sahiptir. Suriye uyruklu katılımcıların bir kısmı uyruğunu Suriyeli olarak belirtmişken koruma statüsünü T.C. vatandaşlığı aldığı için "Diğer" olarak belirtmiştir.

Uyruk

Suriye	■	598 (95.8%)
Irak	■	12 (1.9%)
Diğer	■	9 (1.4%)
Afganistan	■	4 (0.6%)
İran	■	1 (0.2%)

Koruma Statüsü

Geçici Koruma Altında	■	590 (94.6%)
Diğer	■	12 (1.9%)
Uluslararası Koruma Altında	■	10 (1.6%)
Kimlik Belgesi Bulunmuyor	■	6 (1.0%)
İnsani İkamet İzni	■	6 (1.0%)

Tablo 2 Katılımcıların Koruma Statülerine ve Uyruklarına Göre Dağılımları

624 katılımcının 41'i (%6.6) en az bir engel durumu belirtmiştir. Aşağıdaki tablolarda katılımcıların engeli olup olmadığına dair yanıtları ve en az bir engeli olduğunu belirtilen katılımcıların engel türüne göre dağılımı verilmiştir. Engel türleri incelendiğinde, %46.8 oranı ile katılımcılar tarafından en sık bildirilen engel kategorisinin fiziksel engel olduğu görülmektedir. Görme engeli bulunan 7 (%14.9); işitme engeli bulunan 6 (%12.8); zihinsel engeli bulunan ise 3 (%6.4) ve 2 (%4,2) katılımcının konuşma bozukluğu bulunmaktadır. "Diğer" bir engeli olduğunu belirten 7 (%14.9) katılımcı olmuştur. "Diğer" kategorisi altında hemipleji, kanser, romatizma, felç ve diğer nörolojik hastalıklar belirtilmiştir. 5 katılımcının ise birden fazla engeli vardır.

2 28 Nisan 2011'den sonra Suriye'de yaşanan olaylar nedeniyle Türkiye'ye gelen Suriye vatandaşlarının yanı sıra Suriye'den gelen vatansız kişiler ve mültecilere Türkiye Hükümeti tarafından geçici koruma (GK) sağlanmaktadır. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM), geçici koruma rejimi de dahil olmak üzere Türkiye'deki tüm iltica prosedürlerinden sorumlu devlet organıdır. (<https://help.unhcr.org/turkey/information-for-syrians/temporary-protection-in-turkey/>)

3 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'na göre ikamet izni Türkiye'de kalmak amacıyla verilmiştir.

4 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'na göre mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü verilmiş.

Engel Durumu

Engelli	■	41 (6.6%)
Engeli Yok	■	583 (93.4%)

Engel Detayı

Fiziksel	■	22 (46.8%)
Gorme	■	7 (14.9%)
Diger	■	7 (14.9%)
Isitme	■	6 (12.8%)
Zihinsel	■	3 (6.4%)
Konusma	■	2 (4.2%)

Tablo 3 Katılımcıların Engel Durumu ve Detayı

Katılımcıların %18.8'i (117 kişi) kronik hastalığı olduğunu bildirmiştir. En sık görülen rahatsızlıklar kalp ve damar hastalıkları (38, %27.5), diyabet (37, %26.8), astım veya KOAH gibi kronik solunum hastalıklarıdır (13, %9.4). Diğer kronik hastalığı olduğunu belirtenlerin oranı 40 katılımcı ile %29.0'dur. 7 (%5.1) katılımcı eklem iltihabı rahatsızlığı yaşarken 3 (%2.2) katılımcı kanser olduklarını belirtmiştir. 21 katılımcının ise birden fazla kronik rahatsızlığı vardır.

Kronik Hastalığı Olup Olmama

Var	■	117 (18.8%)
Yok	■	507 (81.3%)

Kronik Hastalığın Detayları

Diğer (Kronik)	■	40 (29.0%)
Kalp ve Damar Hastalığı	■	38 (27.5%)
Diyabet	■	37 (26.8%)
Kronik Solunum Yolu Hastalığı	■	13 (9.4%)
Eklem İltihabı	■	7 (5.1%)
Kanser	■	3 (2.2%)

Tablo 4 Katılımcıların Kronik Hastalık Durumu ve Detayı

AŞILANMA DURUMU ve AŞI OLMA SÜRECİ

Katılımcıların aşı olma durumları incelendiğinde, toplam katılımcı sayısının %72.1'inin (450 kişi) en az bir COVID-19 aşısı olduğu ve %27.1 (169 kişi) oranında katılımcının ise henüz aşı olmadığı görülmektedir. Birinci ve ikinci aşı anketi çalışmalarında² aşı sırası gelen kişilerin yaklaşık olarak %4-12'sinin aşılandığı bulgulanmıştı. Güncel verilere bakıldığında, aşı olma hakkına sahip yaş grubunun genişlemesi⁵, aşı miktarının ve aşı olmaya yönelik kampanyaların da artması ile göçmen topluluktan oluşan örneklemin büyük bir kısmının en az bir doz aşı olduğu ve önceki çalışmalara kıyasla oranın oldukça yükseldiği görülmektedir. Anket katılımcılarının %0.8'i (5 kişi) aşı olmak için randevu aldıklarını ve sıralarını beklediklerini ifade etmişlerdir.

En az bir COVID-19 aşısı olduğunu belirten erkek katılımcı sayısı (229, %74.8) kadın katılımcılara (221, %69.5) kıyasla daha yüksek olarak tespit edilmiştir. Geçici Koruma (423, %71.7) ve Uluslararası Koruma (7, %70.0) altındaki katılımcılar ise neredeyse aynı oranda en az bir COVID-19 aşısı olmuş bulunmaktadır. Aynı kapsamda yaş aralıkları değerlendirildiğinde en fazla 65-79 yaş aralığındaki bireylerin (12, %92.3) en az bir COVID-19 aşısı olduğu görülmektedir. Bu oranın yaş aralığı düştükçe azalmakta olduğu ve "COVID-19 aşısı oldunuz mu?" sorusuna en düşük cevabın %66.9 (182 kişi) ile 18-34 yaş aralığındaki bireyler tarafından verildiği görülmektedir.

COVID-19 aşısı oldunuz mu?

Evet	■	450 (72.1%)
Hayır	■	169 (27.1%)
Randevu aldı aşı sırası bekliyor	■	5 (0.8%)

Tablo 5 Katılımcıların Aşı Olma Durumu

5 COVID-19 aşı uygulama stratejisi kapsamında 18-34 yaş aralığındaki bireyler 3. aşamada aşı olmaya başlamıştır. <https://covid19asi.saglik.gov.tr/TR-77706/covid-19-asisi-ulusal-uygulama-stratejisi.html>

COVID-19 aşısı yaptıranların %30.2'si yalnızca birinci dozu, %68.2'si birinci ve ikinci dozu ve %1.3'ü birinci, ikinci ve üçüncü dozu olduklarını belirtmişlerdir. Türkiye genelinde aşı sürecinin ilerlemesi göz önüne alındığında (Sağlık Bakanlığı verilerine göre birinci doz aşı yapılma oranı %90.07'dir) birinci doz COVID-19 aşısı yaptıran katılımcıların oranı açıklık kazanmaktadır. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu birinci doz aşısını yaptırmakla beraber diğer doz aşılarını da olmaya başlamıştır. Bir önceki anket çalışmasında ikinci dozu olanların oranı %33.3 iken, bu çalışmada ikinci doz oranı %68.2'ye yükselmiştir. Katılımcılar arasında yalnızca 1 kişi dört doz aşı olmuştur.

Evet ise kaçınıcı dozu olduğunuzu belirtiniz.

450 kişi cevap verdi

İkinci Doz	■	307 (68.2%)
Birinci Doz	■	136 (30.2%)
Üçüncü Doz	■	6 (1.3%)
Dördüncü Doz	■	1 (0.2%)

Tablo 6 COVID-19 Aşı Dozuna Dair Sıklık Ve Yüzdelikler

COVID-19 aşısı olanlardan yalnızca birinci dozunu olmuş katılımcılara (136 kişi) ikinci dozu olmama nedenleri sorulmuştur. Katılımcıların yarısından fazlası (103, %75.8) ikinci doz için henüz randevularının açılmadığını belirtirken, ikinci doz aşısını olmayanlar için devamındaki en yüksek cevap "Diğer" başlığı altında kaydedilmiştir. "Diğer" başlığı altındaki gerekçeler: iş sebebi ile aşı olacak vakit bulamamak; hastalandığı için randevuya gidememek; virüs kapmaktan çekinmek; hamilelik olarak belirtilmiştir. Katılımcıların ikinci aşısı olmamasına en etkili üçüncü sebep ise (10, %7.4) ilk dozun yan etkilerinden dolayı yaşanan korku olmuştur. Bu kapsamda verilen yanıtların sıklıkları ve yüzdeleri aşağıdaki tabloda görülmektedir.

İkinci dozu neden olmadınız?

136 kişi cevap verdi

İkinci doz için henüz randevum açılmadı	■	103 (75.8%)
Diğer	■	21 (15.4%)
İlk dozda oluşan yan etkilerden dolayı korkuyorum	■	10 (7.4%)
Çevremdeki insanlar ikinci doz aşısı olmamam gerektiğini söylediler	■	2 (1.5%)

Tablo 7 İkinci Dozu Olmama Nedenleri

En az bir doz COVID-19 aşısını yaptıran 450 katılımcının nerede aşı olduklarını gösteren dağılımın tablosu aşağıda verilmektedir. Verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların yarısından fazlasının (253, %56.2) aşılarını hastanede olduğu görülmüştür. Katılımcıların %22.4'ü aşılarını Aile Sağlığı Merkezi'nde, %16.9'u Göçmen Sağlığı Merkezi'nde olmuştur. %2.2 oranında katılımcı ise (10 kişi) aşı olabilmek için sağlık ekiplerinin evine geldiğini belirtmiştir. Benzer şekilde bir önceki aşı çalışmasının katılımcıları, sırasıyla hastane (35, %53), Aile Sağlığı Merkezi (21, %31.8) ve Göçmen Sağlığı Merkezi'nde (6, %6) aşı yaptırdıklarını beyan etmiştir. Katılımcılar "Diğer" başlığı altında, "Yerinde Aşı Uygulaması" ⁶ kapsamında kurulan karavan, işyeri ve alışveriş merkezleri gibi çeşitli mekanlarda aşı olduklarını beyan etmiştir. İkinci aşılama çalışmasına benzer şekilde Geçici Koruma kapsamındaki kişilerin ağırlıklı olarak Göçmen Sağlığı Merkezi yerine hastaneyi tercih etmeleri dikkat çeken bir sonuç olmuştur.

Nerede aşı oldunuz?

450 kişi cevap verdi

Hastane	■	253 (56.2%)
Aile Sağlığı Merkezi	■	101 (22.4%)
Göçmen Sağlığı Merkezi	■	76 (16.9%)
Sağlık Ekipleri Evime Geldi	■	10 (2.2%)
Diğer	■	10 (2.2%)

Tablo 8 Aşı Olunan Yerler

6 Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen "Yerinde Aşı Uygulaması" kapsamında terminal, alışveriş merkezi gibi bir çok noktada randevusuz aşı hizmeti verilmiştir; <https://www.saglik.gov.tr/TR,84510/koronavirus-bilim-kurulu-toplantisina-iliskin-aciklama-07072021.html>, https://www.ntv.com.tr/galeri/turkiye/yerinde-asi-uygulamasi-turkiyede-nerelere-asi-noktalari-kuruldu,qFQIJG9rokWBurhdmqgQQ/Jlk_zjIV1UCgWS056mjENQ

En az bir doz aşı olanlara ayrıca aşı hizmetine ulaşmakta herhangi bir zorluk yaşayıp yaşamadıkları sorulmuştur. Bu kapsamda, katılımcıların büyük çoğunluğu (%96.9) hiçbir zorluk yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgular bir önceki çalışmayla paralellik göstermektedir. Bir önceki çalışmaya göre, 597 katılımcıdan aşı yaptıran 66 (%11.0) kişinin 61'i (%93.9) aşı hizmetlerine erişimde zorluk yaşamadıklarını belirtmiştir. 8 (%1.8) katılımcı aşı yapılan kurumun hanesine uzak olması nedeniyle zorluk yaşadığını bildirirken 2 (%0.4) kişi evde aşı olma taleplerine karşılık bulamadıklarını söylemişlerdir. Söz konusu soruya ait ilgili veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Aşı hizmetine ulaşmakta aşağıdaki zorluklardan bir veya birkaçını yaşadınız mı?

450 kişi cevap verdi

Hiçbir zorluk yaşamadım

Aşı yapılan kurumun haneye uzak olması

Diğer

Evde aşı olma talebinin karşılanmaması

Tablo 9 Aşı Hizmetine Ulaşmada Yaşanan Zorluklar

■	436 (96.9%)
■	8 (1.8%)
■	4 (0.9%)
■	2 (0.4%)

RANDEVU SÜREÇLERİ

En az bir doz aşı olmuş (450, %72.1) veya henüz aşı olmasa da randevusunu alıp aşı sırasını bekleyen (5, %0.8) katılımcılara aşı randevularını hangi kanal aracılığı ile aldıkları sorulmuştur.

Elde edilen bulgulara göre bu katılımcıların %36.0'ı (162 kişi) ALO 182 aracılığıyla, %22.2'si (100 kişi) Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS)/Telefon Uygulaması aracılığıyla almıştır. Katılımcıların %16.2'si (73 kişi) randevuyu başka birisinin kendi adına aldığını ve hangi kanal aracılığı ile alındığını bilmediğini belirtmiştir. %12.9'u (58 kişi) e-Nabız⁷ / Internet sitesi üzerinden randevu alırken; kalan %12.7 (57 kişi) katılımcı ise "Diğer" seçeneğini seçerek randevusuz bir şekilde hastane, Göçmen Sağlığı Merkezi, Aile Sağlığı Merkezi, vb. yerlerde aşı olduklarını belirtmiştir.

Bir önceki çalışmada, 597 kişi arasından aşı olduklarını beyan eden 66 katılımcının en sık verdiği yanıt %32.8 (21 kişi) oranla "Diğer" kategorisi altında kalmış, ALO 182 ise %20.3 (13 kişi) en nadir tercih edilen randevu kanalı olarak belirtilmiştir. Buradan, son çalışmaya katılan kişilerin ALO 182 randevu sistemi hakkında yeterli bilgiye sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Aşı randevusunu hangi kanalı kullanarak aldınız?

450 kişi cevap verdi

ALO 182	■	162 (36.0%)
Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS)/ Telefon Uygulaması	■	100 (22.2%)
Başka biri benim adıma aldı, bilmiyorum	■	73 (16.2%)
E-nabız/Internet sitesi	■	58 (12.9%)
Diğer	■	57 (12.7%)

Tablo 10 Aşı Randevunun Alındığı Kanal

Randevusunu alıp aşı sırasını bekleyen ve aşı olmuş katılımcılara aşı randevularını alırken herhangi bir zorluk yaşayıp yaşamadıkları sorulduğunda katılımcıların hangi kanal aracılığı ile aldıkları sorulmuştur büyük bir kısmı (414, %90.0) herhangi bir zorlukla karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir. Zorluk yaşayan katılımcılar özelinde yaşana sorunlar analiz edildiğinde, yaşanan zorlukların en fazla dil bariyeri kaynaklı olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %5.0'ı (23 kişi) dil engeline takıldığını ve Türkçe bilmediği için randevu alamadığını bildirmiştir. Katılımcıların %3.3'ü (15 kişi) ise nasıl randevu alabileceği ile ilgili bilgiye ulaşamadığını beyan etmiştir.

Randevu almakta herhangi bir zorluk yaşadınız mı?

450 kişi cevap verdi

Herhangi bir zorluk yaşamadım	■	414 (90.0%)
Türkçe bilmediğim için randevu almakta güçlük yaşadım	■	23 (5.0%)
Nasıl randevu alabileceğimle ilgili bilgiye ulaşmakta güçlük yaşadım	■	15 (3.3%)
Diğer	■	6 (1.3%)
Randevu talebim kabul edilmedi	■	2 (0.4%)

Tablo 11 Aşı Randevusunun Alındığı Kanal

⁷ e-Nabız, vatandaşlar ve vatandaşlar tarafından yetkilendirilen yakınları ile hekimlerin sağlık tesislerinden toplanan kişisel sağlık verilerine internet ve mobil cihazlar üzerinden ulaşabilecekleri bir uygulamadır.

AŞI OLMA KONUSUNDA YAKLAŞIMLAR

Bu bölümde COVID-19 aşısı olmayan katılımcıların verileri üzerinden cevaplar analiz edilecektir. Ankete katılım gösteren 624 katılımcının 169'u (%27.1) aşı olmadığını belirtmiştir. Bu doğrultuda kendilerine neden aşı olmadıkları sorulmuş ve yanıtlar "Aşı olmak istiyor", "Aşı olmak istemiyor" ve "Aşı olmak konusunda kararsız" başlığı altında kategorize edilmiştir.

Tablo 12'de grafiği gösterilen aşı olmama nedenlerine verilen yanıtlara göre katılımcıların %51.5'nin (87 kişi) aşı olmak istediği görülmüştür. Henüz aşı olmayan katılımcıların %33.1'i (56 kişi) ise aşı olma konusunda kararsız olduğunu belirtmiştir. Bir önceki anket çalışmasında aşı olmak istemediğini belirtenlerin oranı %53.0 iken, güncel çalışmada bu oran %15.4 (26 kişi) olarak bulunmuştur. Önceki verilerle kıyaslandığında aşı olanların oranı artmış, ve aşı olmak istemeyenlerin oranı da büyük ölçüde azalmıştır.

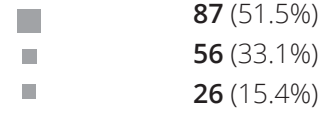
Aşı olmama durumu

169 kişi cevap verdi

Aşı olmak istiyor

Aşı olmak konusunda kararsız

Aşı olmak istemiyor

Tablo 12 Aşı Olmama Nedenleri

Aşı olmayan, ancak aşı olmak istediğini dile getiren katılımcıların toplam katılımcılara oranı 87 kişi ile %51.5'dir. Aşı olmama nedenlerine bakıldığında, %66.3 oranında katılımcı (59 kişi) "Diğer" bir neden belirtmiştir. Bu nedenler: aşı olmak için zaman bulamamak, hamilelik, emzirme, 18 yaş altı olmaktır. Katılımcıların %18.0'ı (16 kişi) nasıl randevu alabileceğini bilmediği için aşı yaptırmadığını belirtmiştir. Bu sonuç, bir önceki aşı anketinde %64.46 oranında çıkmışken, güncel çalışmada %18.0 (16 kişi) olarak bulunmuştur. Bu durum aşı randevusu alma konusunda bilgi eksikliğinin önemli ölçüde azaldığına işaret etmektedir. %6.7 (6 kişi) oranında katılımcı daha önce aşı hakkının olduğunu bilmiyorken anket esnasında öğrenmiştir. Daha önce COVID-19 geçirdiği için aşı hakkı olmadığını belirten kişilerin oranı ise %5.6'dır (5 kişi). Katılımcıların %3.4'ü (3 kişi) dil bariyeri sebebi ile aşı olmayı istediği halde olamamıştır.

Aşı olmak istediği halde aşı yaptırmamış katılımcılar

87 kişi cevap verdi

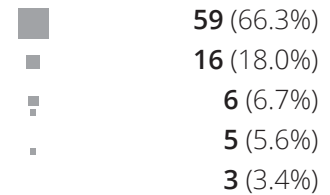
Diğer

Nasıl randevu alınabileceğini bilmiyor

Daha önce aşı hakkının olduğunu bilmiyormuş

Daha önce COVID-19 geçirdiği için aşı hakkı yok

Dil bariyeri

Tablo 13 Aşı Olmama Nedenleri

Henüz aşı olmayan katılımcılardan aşı olmak konusunda kararsız olan 56 (%33.1) kişinin kararsız olmalarının nedenleri incelendiğinde; katılımcıların %20.0'ı (13 kişi) cevap vermek istemediğini dile getirmiştir. Kararsız olmalarının nedenini "Diğer" olarak belirten %18.5 (12 kişi) oranındaki katılımcıların nedenleri ise hamilelik, emzirme ve alerjilerden oluşmaktadır. Aşı olmak konusunda kararsız olan katılımcılar tarafından en fazla seçilen üçüncü cevap %18.5(12 kişi) oranı ile aşının yan etkileri konusunda çekince duymak olmuştur. Devamında, henüz aşı olmamış katılımcıların %15.4'ü (10 kişi) sağlıklı olduğu; %9.2'si (6 kişi) aşıya güvenmediği; %7.7'si (5 kişi) kullandığı diğer ilaçlarla etkileşiminden korktuğu; %6.2'si (4 kişi) daha önce COVID-19 geçirdiği; %3.1'i (2 kişi) de evde izole olduğu için aşı olmaya gerek duymadığını belirtmiştir. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde önceki aşı anketine kıyasla aşı olma konusunda kararsızlık büyük ölçüde azalmıştır. Hala kararsız olan katılımcıların ise aşı olmama nedenleri bir önceki çalışmaya paralel sonuçlarda ancak daha düşük oranlarda bulunmuştur.

Aşı olmak istememe sebebi ("Kararsız katılımcılar")

56 kişi cevap verdi

Cevap vermek istemiyorum	■	13 (20.0%)
Yan etkileri konusunda çekincelerim var	■	12 (18.5%)
Diğer	■	12 (18.5%)
Sağlıklıym gerek duymuyorum	■	10 (15.4%)
Güvenmiyorum	■	6 (9.2%)
Aldığım diğer ilaçlarla etkileşiminden korkuyorum	■	5 (7.7%)
Daha önce Covid-19 geçirdim, gerek duymuyorum	■	4 (6.2%)
Evde izoleyim gerek duymuyorum	■	2 (3.1%)
Aşı çok hızlı geliştirildi	■	1 (1.5%)

Tablo 14 Aşı Olma Konusunda Kararsız Olma Nedenleri

Aşı olmak istemediğini belirten 26 katılımcı, aşı olmadığını belirten katılımcıların %15.4'ünü oluşturmaktadır. Aşı olmayan katılımcılardan aşı olmayı istemeyenlerin nedenleri incelendiğinde çoğunluğun (9 kişi, %25.7) aşıya güvenmediği belirtmiştir. %20.0 (20 kişi) oranında katılımcı ise "Diğer" bir neden beyan etmiştir. "Diğer" kategorisi altındaki nedenlerin başında hamilelik ve emzirme gelmektedir. Devamında, aşı olmamaya en çok belirtilen sebep olarak %17.1 (6 kişi) oranı ile aşının yan etkileri konusunda çekinceler gelmektedir. %14.3 (5 kişi) oranında katılımcı bu soruya cevap vermek istememiş; %11.4 (4 kişi) sağlıklı olduğu için gerek aşıya gerek duymadığını belirtmiştir.

Aşı olmak istememe sebebi ("Aşı olmak istemeyen katılımcılar")

26 kişi cevap verdi

Güvenmiyorum	■	9 (25.7%)
Diğer	■	7 (20.0%)
Yan etkileri konusunda çekincelerim var	■	6 (17.1%)
Cevap vermek istemiyorum	■	5 (14.3%)
Sağlıklıym gerek duymuyorum	■	4 (11.4%)
Evde izoleyim gerek duymuyorum	■	1 (2.9%)
Daha önce Covid-19 geçirdim, gerek duymuyorum	■	1 (2.9%)
Aşı çok hızlı geliştirildi	■	1 (2.9%)
Aldığım diğer ilaçlarla etkileşiminden korkuyorum	■	1 (2.9%)

Tablo 15 Aşı Olmayı İstememe Nedenleri

AŞIYI BAŞKALARINA ÖNERME DURUMU

Anketin sonunda tüm katılımcılara COVID-19 aşısını çevresindekilere önerip önermedikleri sorulmuştur. Bulgulara bakıldığında katılımcıların %85.9'u (536 kişi) aşığı çevrelerine önerdiklerini belirtirken yalnızca %4.3 (27 kişi) oranında katılımcı aşığı önermediğini dile getirmiştir. Ek olarak, %9.8 (61 kişi) oranında katılımcı bu soruyu yanıtlamak istemediğini söylemiştir. Verilerin dağılımı aşağıdaki gibidir.

Aşı olmayı çevrenizdekilere önerir misiniz?

Evet	■	536 (85.9%)
Hayır	■	27 (4.3%)
Cevap vermek istemiyorum	■	61 (9.8%)

Tablo 16 Aşığı Çevredekilere Önerme Durumu

كيف يمكننا الوصول إلى الأبحاث المتعلقة باللقاحات؟

يحتوي موقع وزارة الصحة على معلومات شاملة حول لقاح كوفيد-19.

بالإضافة إلى ذلك ، هناك دراسات علمية حول اللقاحات على موقع منظمة الصحة العالمية.

في الحالات التي لا يتوفر فيها الاتصال بالإنترنت، يمكنك الحصول على معلومات من رقم وزارة الصحة الو 184.

SONUÇ

Toplum Merkezi faydalanıcısı göçmenlerle yapılan bu çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, göçmenler arasında aşılama oranı büyük ölçüde artmıştır. Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulu'nun tam koruma için belirlediği minimum kriter olan iki doz aşılama oranı %68 (307 kişi) olup, Şubat ve Mart aylarında gerçekleştirilen 1. ve 2. faz aşı anket çalışmalarına göre, aşılama oranının anlamlı ölçüde arttığı gözlenmektedir. Ayrıca, önceki çalışmalara kıyasla, aşı konusunda önyargılar ve korkuların azaldığı; aşı olma konusunda da isteğin arttığı görülmektedir. Sonuçlara göre, ankete katılım sağlayan katılımcıların büyük çoğunluğu (536 kişi, %85.9'u) aşı olmayı çevresindekilere önerdiğini dile getirmiştir.

Dikkat çekici bulgulardan biri de aşı olmayan ancak aşı olmak istediğini dile getiren katılımcıların oranının %51.5 (87 kişi) olmasıdır. Bu durum, henüz aşı olmayanların büyük çoğunluğunun aşı olmayı isteyip çeşitli nedenlerle olamadığını göstermektedir. Nedenlerin başında da hamilelik ve emzirme durumları gelmektedir. Aşılama oranının artmasına katkı sağlamak adına hamileler ve emzirenlerin aşı olup olamayacağına dair bilgi eksikliğinin olduğu saptanmıştır. Özellikle son zamanlarda Bakanlığın beyan ettiği gibi COVID-19 hastalığını geçiren hamilelerde hastalığın ağır seyretmesi durumu, hamileler ve emzirenlerde aşılanma oranlarının arttırılmasında önemli bir nokta olarak karşımıza çıkmaktadır.

Hakkımızda

Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC), 13.7 milyon gönüllüsü aracılığı ile, Türk Kızılay da dahil olmak üzere 192 Ulusal Dernek vasıtasıyla 159 milyon kişiye ulaşan dünyanın en büyük insani yardım organizasyonudur.

Birlikte, hassas durumdaki kişilerin ihtiyaçlarını karşılamak ve yaşamlarını iyileştirmek için afetler ve acil sağlık durumları öncesinde, sırasında ve sonrasında müdahalelerde bulunmaktayız. Bunu milliyet, ırk, cinsiyet, dini inanç, sınıf veya siyasi görüşler konusunda ayırım gözetmeksizin yapmaktayız.

Türk Kızılay, felaket zamanında ve bu zamanlar dışında hem Türkiye’de hem de denizaşırı ülkelerde yaşayan hassas durumdaki kişilere destek sağlayan Türkiye’deki en büyük insani yardım kuruluşudur. Halihazırda milyonlarca insan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile işbirliği içinde programlarımız aracılığıyla destek almaktadır. Göçmenler, Türk toplulukları, afetlerden etkilenenler ve insani yardıma ihtiyaç duyan diğer gruplar da dahil olmak üzere hassas durumdaki kişiler tarafımızca desteklenmektedir.

Bizimle irtibata geçin:

Türk Kızılay: Kamil Erdem Güler, Program Koordinatörü, Toplum Temelli Göç Programları
E kamil.guler@kizilay.org.tr

IFRC Türkiye Delegasyonu: Shafiquzzaman Rabbani, Program Koordinatörü
E shafiquzzaman.rabbani@ifrc.org

Bizi takip edin:

Türk Kızılay Toplum Merkezleri

kizilaytoplummerkezleri.org | twitter.com/KizilayTM | facebook.com/kizilaytm | instagram.com/kizilaytm/

IFRC

www.ifrc.org | twitter.com/ifrc | facebook.com/ifrc | instagram.com/ifrc | youtube.com/user/ifrc

TÜRKİYE'DEKİ GÖÇMENLERİN AŞILANMA DURUMU: III. ANKET SONUÇLARI

TOPLUM TEMELLİ GÖÇ PROGRAMLARI
SAĞLIK VE PSİKOSOSYAL DESTEK PROGRAMI
TÜRKİYE, KASIM 2021

